

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisev ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Član sekcije J. U. U. plača za članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šte. reš. 11.753. Telefon 3172

Problem naših strokovno-nadaljevalnih šol

(K projektu Uredbe izdane od min. trg. in industrije.)

Vse premalo se danes naša javnost zani-
ma za problem strokovno nadaljevalnega šol-
stva. Zato ji v vzgodbudo priobčujemo še sle-
deče misli o rešitvi tega problema.

Učni načrti.

To je najšibkejša točka vsakega pravilnika. Kakor že iz naslova »obrtna nadaljevalna šola« samega izhaja, je to nadaljevalna šola, ki ima obrtni, torej strokovni značaj. Če strokovni, odn. obrtni značaj odzvamemo, nam ostane le še nadaljevalna šola, ista nadaljevalna šola, ki je bila prej nastavek osnovni šoli. Mi pa hočemo »strokovno« nadaljevalno šolo, saj je v njej za marsikaterega vajenca edina prilika, da si pridobi, odn. razširi svoje strokovno znanje. Žal, da je to za enkrat mo-
goče le v teoretičnem pogledu, nudi se bodo pa prilike, da bo šla ta izobrazba tudi v praktično stran, in sicer v šolskih delavnicah.

Težnji po »strokovni« izobrazbi vajencev pa načrt pravilnika ne daje prave podlage. Če pogledamo člen 16. načrta k pravilniku, vidimo, da pozna prav za prav dva tipa strok. nad. šole, namreč tip za manjše kraje, nekaj podeželski tip, in tip za večje kraje, torej mestni tip. Podeželski tip naj bi služil samo splošni izobrazbi vajencev. To se vidi iz tega, da je nanovo vstavljen predmet »fizika in kemija« ter »verouk«, da pa popolnoma manj-
ka najvažnejši predmet strok. nad. šol, t. j. strokovno risanje. Da strok. nad. šola, čeprav je podeželskega tipa, brez strok. risanja ni več strok. šola, tega menda ni treba še posebe utemeljevati. Ta predmet je torej neobhodno potreben. Bojazen, da morda ne bi bilo zanj primernih učnih moči, nima razloga, ker so predvideni ris. tečajji za učitelje in se bo dalo v razmeroma kratki dobi doseči, da bo imela tudi vsaka podeželska strok. nad. šola izpra-
šanega učitelja za pouk strok. risanja. Pač pa je fizika in kemija kot poseben predmet tu odveč. Nekatere obrtne stroke potrebujejo specialne stvari iz teh dveh učnih predmetov (živilni obrti, nekateri umetni obrti itd.), zato pa bi bilo povsem nemogoče, da se vsa snov, ki zanimala vse vajence vkup, predela v 1. razredu v borih 2 ted. učnih urah. Ta pouk spada v 3. (strokovni razred) in sicer v tvari-
noznanstvo. Tam bo lahko pouk uspešen, ker ga bodo poslušali samo vajenci iste stroke, in ga bo mogoče prilagoditi njihovim potre-
bam.

Kar se tiče verouka, je stvar taka, da nihče ne more temu predmetu ugovarjati radi njegove velike etične, moralne itd. važnosti. Pač pa bo pouk v strok. nad. šoli in na mestu, ker vzame itak pričemu številu strok. ur po 1 ted. uro. Ta predmet tudi ne spada v tako nepopolno šolo, kakršna je strok. nad. šola, ki nima namena, da bi dajala splošno izobraz-
bo, ampak ima strogo in izključno le tiste učne predmete, ki utemeljujejo in podčrta-
vaio ta strokovni značaj. Nekaj čudnega je tudi to, da hoče pravilnik uvesti verouk v to čisto strokovno smer strok. nad. šol, med-
tem ko popolne šole iz resora min. za trg in ind., kakor n. pr. trg. akademija, sploh nima-
jo verouka.

Tudi načrt za mestne šole ne utreza strok-
kovnim zahtevam, ker ima iste nepotrebne predmete kakor oni za podeželske šole in ker daje strok. risanje v 2 ted. urama premalo časa. Kdor je kdaj učil to risanje, ve, koliko časa mine s pripravljanjem materiala, ris. orodja itd., odn. na koncu spet s pospravljanjem. Za risanje samo torej ne prideta v celoti ni obe popolni uri v pošt. Kaj naj se v tem najvažnejšem predmetu v ostalem času napravi?

Premalo časa je nadalje za učni jezik, v katerem naj bi se vršilo čitanje, bi se poda-
jala razna snov o pravoписu, zdravju, nar. zemljepisu in zgodovini. in bi se še tudi pisali poslovni sestavki ter bi se učilo dopisovanje — in vse to v majhnem številu učnih ur.

Da bi imeli posebe jezik. pouk, je tako nepotrebno kakor časovno neizvedljivo. Ko-
liko je treba ponoviti jez. znanje, to se vrši pri obrtnem spisu bolj točno in bolj praktično. Znanje o zdravju spada v higieno, snov o nar. zgodovini in zemljepisu pa se obravnava v predmetu »Državoznansivo«, ki mu je pač treba posvetiti več časa.

Oba načrta imata tudi to temeljno napa-
ko, da ne podčrtavata 3. razreda kot strokov-
nega in mu ne odmerjata učnih predmetov po tej zahtevi.

Mnogo bolje bi bilo, da ostane učni na-
črt, kakršen je bil n. pr. v dravski banovini doslej v veljavi. V njem je število učnih ur in označba predmetov prikazana z zgolj praktičnega, obrtno-strokovnega stališča, dva raz-
reda imata strok. predmete, ki jih mora ve-
deti vsak vajenec in obrtnik, 3. pa je zgolj strokovni in ima tudi samo strok. predmete, upoštevajoč manjše število, strogo po strok-
kah grupiranih vajencev.

Tudi snov bi lahko ostala ista, ki jo ima dosedanji učni načrt. Doslej so učitelji čes-
tožili, da je preveč učne snovi, to je veljalo za 7 mesečno šol. leto; sedaj pa, ko imamo 8 mesečno šol. leto, bo učna snov baš prav. Seveda bo treba nekaj podrobnosti preurediti in dostaviti snov za nove obrte, ki so šele v zadnjem času nastali, ali te izpremembe bodo neznatne.

Nedeljski pouk.

Zakon o obrtni govori o tem, da mora dati delodajalec vajencu prosti čas za pose-
čanje strok. nad. šole ob delavnikih. S tem je torej zakon izrekel, da nedeljskega pouka ni. To je potrdilo tudi še dejstvo, da je izda-
lo min. trg. in ind. naredbo o pouku telovad-
be, ki se sme tudi ob nedeljah dopoldne vršiti. Pri tem je ministrstvo gotovo mislilo na to, da ima vajenec za tisto 1 telov. uro čas ob nedeljah, ker tedaj ni šole. Torej kaže vse to, da se naj vrši pouk ob delavnikih. Pravil-
nik pa predvideva tudi nedeljski (čl. 12.) pouk. To vsekakor ni dobro. Jasno je, da so obrtniki za nedeljski pouk, ker pač ne vidijo radi, da sedi vajenec dva de-
lovna popoldneva v šoli. Ali misliti je treba tudi na to, da mora vajenec kot mlad. razvi-
jajoč se človek imeti vsaj en dan v tednu čas za oddih, da mu torej ne gre kratiti nedeljskega počitka. Res je sicer, da so vajenci ob nedeljah spočiti, umiti itd., ali vsi ti faktorji morajo zaostati za higienskimi vršinami, ki jih ima prost dan v tednu za mladi organi-
zem. Zato je prav, da je tedaj ob nedeljah tista ena telovadni ura, ker si vajenec raz-
giba telo in mu potem počitek de tem bolje, pouka, torej uporabe vsega nedeljskega do-
poldneva, pa nikakor ne gre priporočati. Zato bi se postavili na stališče, da bodi pouk čez delavnik dva popoldneva. Samo tam bi bila mogoča izjema, kjer so vsi prostori po redni šoli čez teden tako okupirani, da ni mogoče spraviti vanje še vajencev, ali pa tam, kjer učiteljstvo radi druge zaposlitve ne bi imelo čez teden časa za pouk. Drugače pa bodi ne-
delja za vajenca prosta, saj pa je tudi učitelju nedeljski počitek potreben in je jasno, da njegov nedeljski pouk ne more biti tako uspešen kakor drugače, ker ga tedensko delo duševno izčrpa.

Strok. nad. šole in tečajji.

Da je mogoča strok. nad. šola samo tam, kjer je nad 50 vajencev, je sicer vnešeno v zakon o obrtni, ni pa praktično, ker je to število previsoko. Misliti je treba, da prihaja tako zakon kakor pravilnik in druge uredbe za strok. nad. šole v dobo, ko je to šolstvo v krizi. Število vajencev pada, nekaj radi tega, ker vstopajo v te šole letniki, ki so rojeni v zadnjem letu vojne ali v prvem po prevratu, deloma pa radi tega, ker obrtniki po novih uredbah ne sme več imeti prevelikega števila vajencev, nazadnje pa tudi radi tega, ker obrtniki vajencev ne sprejemajo v tolikem številu, češ, da sami nimajo kaj de-
lati. To stanje pa ne more in ne sme biti trajno in torej števila dveh zadnjih let ne bi smela vplivati na odločitev, ali se naj kaka strok. nad. šola radi momentanega prenikkega števila vajencev ukine ali ne. Za ta kriterij bi bilo treba vzeti normalna šolska leta, n. pr. 1928./29. do 1930./31., in tako se ne bi prišlo samo do pravičnega števila, ampak bi se tudi preprečila ukinitve večjega števila strok. nad. šol. To zadnje bi bilo dobro že radi tega, ker vemo, kako težko je ustanoviti kaj novega, in je torej potrebno, da si na vsak način ohrani-
mo to, kar imamo.

Tako bi bilo tudi število tečajev manjše. Ti tečajji so sploh ponesrečena ureditev, že zaradi tega, ker se ne bodo vršili vsako leto, ampak le periodično. Če bi bila redna strok. nad. šola, se bo našel kmalu učitelj, ki si bo rad pridobil potrebno usposobljenost za te šole, pri tečajjih, ki bodo le vsako drugo, odn. tretje leto, pa si bo vsak dvakrat premislil, preden se bo vrgel na delo v nadaljnji iz-
obrazbi. Če so že taki tečajji, naj bodo vsako leto, torej bi bila ta strok. nad. šola v manjšem obsegu. Na vsak način pa morajo imeti ti tečajji samo strokovni značaj, saj bo v njih 25 do 49 učencev.

One druge vajence pa, to je v krajih, kjer jih je manj ko 25, bo treba tedensko po 8 ur zaposliti na višji narodni šoli tako, da bodo dobili v posebe zanje prikojenem na-
črtu po možnosti dosti strokovnega znanja. Ti vajenci ne smejo biti le privesek višji na-
rodni šoli, ker jih bodo drugače porivali sem in tja, naučili pa se ne bodo nič splošnega in nič strokovnega.

Nastavniki.

Če pogledamo čl. 35. pravilnika, vidimo, da je strok. nad. šola nekaj unikum v tem ozi-
ru, da lahko na njej poučujejo skoro vsi na-
stavniki in tudi nenastavniki. Od profesorja

strokovnih šol preko profesorjev srednjih šol, nastavnikov mešč. šol in učiteljev narod-
nih šol do obrtnikov in drugih ljudi lahko strok. nad. šola zaposli vse. Da to pouku in uspehu ni v prid, je razumljivo. Bistvo na-
stavnikov bi morali tvoriti učitelji narodnih šol in nastavniki meščanskih šol, ker ti po-
učujejo svoje lastne učence in torej vedo, kaj morejo od njih zahtevati in kako je treba z njimi postopati. Kar se metode tiče, mora biti na strok. nad. šoli ista, ko na narodni ali mešč. šoli, nikakor pa ne ona s srednje, odn. srednje strok. šole. Torej ti dve vrsti nastav-
nikov tvorita kader učiteljstva na strok. nad. šolah. Poleg njih, torej v drugi vrsti in po potrebi, pridejo v poštev še drugi nastavniki, odn. učitelji, od katerih je pričakovati, da bodo s svojim znanjem in delom šoli v korist.

Vsem, ki poučujejo na strok. nad. šoli, pa je treba dati čim največ prilike, da se se-
znajajo teoretično in praktično s potrebami svojih učencev-vajencev, ker bo zagotovljen uspešen pouk samo na ta način. Tu ne za-
dostuje samo kak tečaj, ampak učitelj mora poznati delo v delavnicah, delo na drugih strok. nad. šolah v tu — in inozemstvu, na razpolagajo mora imeti strok. knjižnice, strok. časopise itd. Vajeniški dom ne sme gledati samo na vajence, ampak bi moral skrbeti v svoji knjižnici in čitalnici tudi za učiteljstvo teh vajencev, tako da bi bil stik tem ožji in je možnost uspeha tem večja.

Ko se govori o učiteljstvu, je treba tudi omeniti, da manjka v pravilniku točnih pre-
hodnih naredb zanje. V čl. 35. se sicer ome-
nja 5 letna doba za učiteljstvo, ki nima for-
malne usposobljenosti za pouk na strok. nad. šolah, ali to je premalo. Vsak pravilnik ima ob koncu neke uredbe, ki predvideva, kaj se naj stori v prehodni dobi ali pa kot pre-
hod na zahteve pravilnikove. Sedaj delujejo na strok. nad. šolah med drugimi tako uprav-

niki kakor nastavniki, ki sicer nimajo for-
malne usposobljenosti, bodisi ker so prestari za dotične tečaje ali pa, ker se jih iz raznih razlogov ne morejo udeležiti. Poučujejo pa že celo vrsto let z najboljšim uspehom in pridobili so si obširno prakso v pouku strok. nad. šol. Ne bi bilo niti pravično niti v korist šoli izvedljivo, da bi se takim učnim močem sedaj odvzel pouk in dal drugim, ki sploh še nimajo prakse. V vseh admin. in drugih pa-
nogah so tudi uradniki, ki sicer za svoje po-
ložaje nimajo predpisane kvalifikacije, ki jih je pa kak pravilnik na takem položaju zate-
kel in jih zato tam pusti, ker gre za tekomo časa pridobljene pravice. Zato se predlaga, naj ostanejo v svojih službah vsi upravniki, ki sicer nimajo predpisane kvalifikacije, ki so pa nad 10 let uspešno službovali na taki strok. nad. šoli. Isto velja za nastavnike, za katere pa zadostuje doba 5 let. Gre itak v vseh primerih za starejše učne moči, ki ne bodo več dolgo v službi, in potem bo še vedno čas, da se na njihovo mesto postavi kvali-
ficirana učna moč. Če take izkušene učne moči pridržimo, koristimo šoli, ne škodujemo pa nikomur.

Šolnina.

Vzdrževalni prispevki, ki jih ima pravil-
nik v mislih, ne bodo zadostovali za kritje vseh izdatkov na strok. nad. šolah. Doslej so plačevali vajenci določeno šolnino, katero so kriili ali delodajalci ali starši, kakor je pač to bilo dogovorjeno po učni pogodbi. Taka šolnina (10—15 Din za vsak šolski mesec) bo morala ostati tudi nadalje, in sicer jo bodo morali kriti delodajalci, ki so po § 300. zakona o obrtni itak dolžni, da siromašnim učencem (in taki so gotovo vsi!) plačajo knjige in učila. Tista šolnina se pa itak porabi v na-
vedene svrhe. V. G.

Jugoslovanska državna prosvetna politika

Ali je res preveč šol in naraščaja? — Več strokovnih šol nam je potrebno! — Za enotni sistem vsega šolstva — Unifikacija pouka v nacionalnih predmetih — Potreba enotnega stalnega prosvetnega programa

(Govor g. senatorja Svetozarja Tomića v senatu dne 24. marca 1934.)

Državni proračun za prosveto.

Vsi smo se razveselili dejstva, da je pro-
račun prosvetnega ministrstva za bodoče pro-
računsko leto za približno 3.365.000 Din večji od lanskega.

Torej v času največjega varčevanja in znižanja celotnega proračuna, je kraljevska vlada uvidela za potrebno in koristno, da se proračun prosvetnega ministrstva napram do-
sedanjemu ne zniža marveč, da ga celo za nekaj milijonov poveča. Vse priznanje tej uvidevnosti, še posebej pa velja zahvala go-
spodu prosvetnemu ministru, ki je tak pro-
račun predložil in gospodu ministru financ, ki je ta predlog prosvetnega ministra spre-
jel in vnesel v proračun. Iz teh razlogov iz-
javljam, da bom glasoval za ta proračun tudi v podrobnosti.

Iz besed gospoda ministra prosvete mo-
remo povzeti, kako stvaren je proračun in kakšne namere ima gospod minister za bodo-
če delo v ministrstvu. Radi tega ne bom go-
voril o proračunu samem, pač pa hočem spregovoriti o šolskih zadevah, o šolah, ki spadajo pod ministrstvo prosvete.

Hiperprodukcija šol in naraščaja.

Večkrat se sliši med narodom in to v mestu kakor tudi na vasi, da imamo mnogo šol in zakaj da nam bo služilo toliko šol? Ne moremo zaposliti in preskrbeti kruha niti onim, ki so šole dovršili!

Slišali smo že s tega prostora, iz ust me-
rodajnih faktorjev, da imamo v državi blizu 7.000 absolventov srednjih in srednjih strok-
ovnih šol in absolventov raznih fakultet, ki čakajo na zaposlitev — predvsem v državni službi. Kdor ne pozna naših prosvetnih raz-
mer in našega uradništva, bodisi državnega kakor tudi samoupravnega, bi mogel reči, da imajo prav oni, ki pravijo, da imamo preveč šol. Medtem, gospodje, ni tako!

Ne-le, da nimamo mnogo šol, marveč jih imamo malo, predvsem imamo malo osnov-
nih šol — narodnih šol — in srednjih strok-
ovnih šol in to predvsem kmetijskih šol.

V naši državi je okoli 24.000 učiteljev(-ic) in od tega števila odpade v vrbski banovini po eden učitelj na 2000 prebivalcev, v drinski, moravski in vardarski banovini po eden učitelj na 1000 prebivalcev, v primorski banovini po eden učitelj na 800 prebivalcev, v zetski na 700, v dunavski na 600 prebivalcev itd., edino dravska banovina je v tem pogledu nekoliko na boljšem, ker tamkaj pride eden učitelj na 350 prebivalcev, a to gospoda, ni mnogo, marveč je zelo malo. Vsega skupaj imamo 179 srednjih in srednjih strokovnih šol, gimnazij imamo 148, a učiteljskih šol 31.

Poleg tega imamo še 21 privatnih, srednjih in srednjih strokovnih šol.

Na področju Beograda je 12 srednjih šol na 12.000 prebivalcev, kar pomenja, da pride ena srednja šola na 25.000 prebivalcev; v dravski banovini odpade ena srednja šola na približno 80.000 prebivalcev, v primorski ba-
novini na 100.000 prebivalcev, v vrbski ba-
novini na 200.000 prebivalcev itd., edino sav-
ska banovina ima na 60.000 prebivalcev eno srednjo šolo.

Edino za fakultete na univerzah bi mogli upravičeno reči, da jih imamo mnogo: dve popolni medicinski fakulteti, ena v Beogru-
du, a druga v Zagrebu in poleg tega polovi-
co medicinske fakultete v Ljubljani — to je mnogo za našo državo. Ravno tako pomenja-
jo mnogo tri tehnične fakultete in dve kato-
liški teološki fakulteti. Te bi morali zreducir-
ati na po eno fakulteto, a denar, ki se dose-
daj uporablja za fakultete, ki so odveč, naj bi se uporabil za osnovne in srednje strok-
ovne šole.

Gospodje senatorji, poleg prosvetnega ministrstva imajo svoje šole tudi ministrstvo trgovine in industrije, kmetijsko ministrstvo, nadalje ministrstvo vojske in mornarice in nekatere tudi prometno ministrstvo.

Unifikacija vsega šolstva.

Ministrstvo trgovine in industrije in po-
ljedelsko ministrstvo imajo precej svojih šol, posebno ministrstvo trgovine in industrije.

Po mojem mišljenju bi morale imeti vse te šole neko gotovo tesno zvezo in enotnost glede pouka v vseh skupnih predmetih — t. j. razen v strokovnih predmetih. Posebno je potrebna enotnost pouka v nacionalnih pred-
metih: narodnem jeziku, narodni zgodovini in v zemljepisju naše domovine.

Tega, gospodje, danes nimamo v teh šo-
lah. Ministrstvo trgovine in industrije ima popolnoma ločene vse instance za svoje šole; ima popoln oddelek za strokovno šolstvo. Da bi vsaj ostalo bilo enotno v pogledu pre-
gledovanja učnih knjig in učnih programov pri Glavnem prosvetnem svetu, potem bi se ostalo še dalo oprostiti. To ni dobro urejeno predvsem s stališča nacionalne vzgoje na-
šega naraščaja. Unifikacija pouka iz nacio-
nalnih predmetov se mora izvesti v vseh dr-
žavnih šolah, torej tudi v strokovnih šolah.

Gospodje senatorji, sedaj pa preidemo na posamezne vrste šol, ki spadajo pod prosvet-
no ministrstvo.

Univerze.

Kot sem že omenil, imamo tri univerze z nekako 22 do 23 fakultetami. Jaz sem za po-

polno avtonomijo univerz, toda za avtonomijo razlage znanstvenih resnic in znanstvenih problemov, ne pa za avtonomijo v takem pogledu, da se ure ne držijo, da se delijo posamezne stolice na tri do štiri in še več posebnih stolic. Ta delitev stolic je povzročila, da imamo danes v primeri s številom prebivalcev več rednih profesorjev nego katera koli država v Evropi. Imamo 279 rednih univerzitetnih profesorjev. V Beogradu s Skopljem in Subotico jih je 101, v Zagrebu 126, skupno z visoko komercialno šolo, a v Ljubljani 52. Poleg teh je tudi 97 izrednih profesorjev na vseh fakultetah. Gospodje, to je mnogo. Radi tega sem za uvedbo numerusa clausa pri imenovanju rednih profesorjev na naših univerzah in za sistemizacijo števila univerzitetnih stolic.

Srednje in srednje strokovne šole.

Gospodje senatorji, mi imamo 179 srednjih in srednjih strokovnih šol, ki spadajo pod prosvetno ministrstvo. Naše gimnazije, bodisi klasične kakor tudi realne, so dobre. Naši učni načrti za posamezne predmete so dobro sestavljeni in sodobni. Toda dva vzroka sta, ki ovirata naše gimnazije, da ne dosežajo onih rezultatov, ki jih mi od njih pričakujemo. To sta pomanjkanje šolskih stavb in slaba pedagoško metodična priprava naših mladih suplentov.

Radi pomanjkanja šolskih poslopij se je pri nas uvedel poldnevni pouk, ki mladino ubija telesno in ji ne nudi prave moralne vzgoje. V štirih urah: od 8. do 12. ali od 2. do 6. se mora razvrstiti v srednji šoli pet učnih ur po 45 minut, in to je gospoda absolutno nemogoče. Težko je tudi nam starejšim ljudem sedeti po štiri ure in to v taki dvorani, a pomislite, kako je mladini od 11. do 18. leta, ki je polna življenja in mora sedeti 5 učnih ur, med katerimi je po 10 do 15 minut odmor, v tesnih učilnicah, v katerih je 50 in tudi 60 dijakov in to v še tesnejših klopih. Prvi dve uri so učenci še sposobni za delo in razumejo, kar jim profesor razlaga, tretjo uro so še na pol sposobni, toda četrta in peta ura sta popolnoma izgubljeni, ker je mladina utrujena in zaradi slabe atmosfere v učilnicah popolnoma anemična in postane indiferentna napram vsemu, torej tudi napram profesorjevemu predavanju.

Radi tega je absolutno potrebno, da država čimprej zgradi zadostno število državnih poslopij za gimnazije in da prosvetno ministrstvo ukine poldnevni pouk.

Pomanjkanje pedagoško metodične priprave naših mladih profesorjev se občuti daljšo dobo let pri njihovem delu. Oni bi se morali v gimnaziji ali učiteljski šoli pod nadzorstvom direktorja in starejših profesorjev učiti pedagoškega postopanja z dijaki in poučevati metodiko svojega predmeta. Torej se morajo šele v praksi v gimnaziji učiti ono, kar bi se morali naučiti na univerzi in s čemer bi morali priti že na gimnazijo, ko prevzemajo svoje poklicno delo. Radi tega sem misljenja, da bi morali vsi dijaki, ki se pripravljajo za srednješolske profesorje, že na univerzi, bodisi v seminarjih, bodisi v posebnih tečajih poslušati pedagoško in metodiko svojih predmetov.

Učiteljske šole.

Srednje strokovne šole, ki so pod ministrstvom prosvete, so učiteljske šole. Te šole so v naši državi najvažnejše. One pripravljajo narodne učitelje in iz njih gredo absolutno direktno med narod, da ga vzgajajo in dajejo našemu naraščanju prve in osnovne pojme iz posameznih potrebnih ved.

Učitelj se ne imenuje dečji učitelj, nego narodni učitelj, kar je povsem točno. Učitelj je učitelj otrok v šoli, toda tudi neposredni in moglo bi se reči, edini vzgojitelj naroda. Ker je njegova naloga poučevati otroke in vzgajati narod, se ga mora za ta visoki poklic

pripraviti in usposobiti, da ga more uspešno vršiti. Radi tega je treba posebno paziti na učiteljske šole, opremiti jih z vsem, kar jim je potrebno, obenem pa od njih zahtevati, da nam dajo odlične in sposobne mladeniče za narodne učitelje, ki imajo dober karakter, ter so moralno in intelektualno neoporečni. Poleg tega morajo biti učitelji usposobljeni tudi v kmetijski vedi in narodnem gospodarstvu, da bodo lahko narodovi učitelji v pravem pomenu te besede.

Narodne šole.

Naj preidemo še na osnovne narodne šole. Naš narod ljubi svojo šolo. On jo smatra za skupno, splošno hišo vseh, ki spadajo v okolišje šole. Razume se, da se jemljejo najboljše ljudje v šolski odbor. V te odbore se ne volijo politiki, marveč ljudje, ki so dobri gospodarji in v vsakem pogledu ljudje na svojem mestu. Da so ponekod naše osnovne šole padle in so bile radi tega nekatere tudi zaprte, so to krivi slabi učitelji in nikakor ne narod. Pri dobrem učitelju je narodna šola za njen mali okoliš spoštovano premoženje in v vsakem pogledu upoštevana hiša v tem kraju. Tako hišo narod ljubi in radosten izraz imajo njegova usta, ko pravi: naš gospod učitelj!

Iz teh razlogov nisem zato, da bi se narodna šola oddvojila od naroda — nisem zato, da bi prešlo vzdrževanje osnovne narodne šole na banske uprave. Če bi se to izvedlo, bi se učitelj popolnoma oddvojil od svojih kmetov in otrokovi roditelji in bi postal s svojo šolo urad, kakršen so ostali državni uradi; ki jih narod vedno smatra za nekaj vsiljenega.

Pustiti moramo, da šolske občine, to je narod še nadalje vzdržuje svoje šole, samo je treba dati narodu dobre in sposobne učitelje in uvesti boljše nadzorstvo nad učiteljskim delom v šoli in med narodom.

Enotnost jezika in terminologije v šoli.

Kot ste, gospodje senatorji, slišali, imamo precejšnje število osnovnih in srednjih strokovnih šol, ki so dobro urejene, toda vsem našim šolam primanjkuje neka važna stvar, primanjkuje jim skupnost v šolskem jeziku, terminologija pouka in popolna unifikacija pouka.*

Ta veliki nedostatek v naših šolah moramo čimprej odpraviti, kajti brez enotnosti v šolskem jeziku, brez terminologije pouka in brez popolne unifikacije osnovnega in srednjega šolstva si ne moremo misliti vzgoje enotne duše naše mladine, enotne ljubezni do domovine in naroda. Jugoslovanska nacionalna stranka, ki je danes na vladi, in ki stoji na stališču integralnega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov, mora ta nedostatek popraviti v naših osnovnih in srednjih šolah.

Učni načrti in učne knjige.

V prosvetnem ministrstvu so bili sprejeti enotni učni načrti za osnovno in srednjo šolo že pred nekaj leti. Toda kakšno korist imamo od tega, ko se še danes poučuje po raznih učnih knjigah, pisanih v raznih narečjih našega jezika in z razno terminologijo. Kakšna anomalija je v tem? Naj ponovim izjavo gospoda ministra prosvete in finančnem odboru, da se danes v naših osnovnih šolah poučuje po 18 različnih abecednikih. O raznih učnih knjigah, po katerih se poučuje v srednjih šolah, ni treba niti govoriti. Teh je tako mnogo, da to najbolj občutijo starši dijakov, ko morajo kupovati otrokom vsako leto po dvakrat ali celo večkrat knjige za isti predmet. Kakšna škoda je to za vzgojo naše

* V tem pogledu bi bila potrebna jasnejša izjava g. senatorja z ozirom na slovenski književni jezik. Op. uredn.

mladine v narodnem jugoslovanskem duhu, se ne more niti predočiti.

Potreba enotnega stalnega prosvetnega programa.

Mislim, da bi bilo potrebno izdelati prosvetni program, ki bi moral veljati 8 let brez kakršnih koli sprememb. Naj se menjajo prosvetni ministri, ako se hočejo tudi polletno, toda delovni načrt za narodno izobraževanje bi moral biti za neko gotovo dobo nespremenljiv.

V Franciji so to izvršno izvedli. Tam je unifikacija pouka in stalnost v delu taka, da ve francosko prosvetno ministrstvo ob vsakem dnevnem času, kaj se v kateri šoli in v katerem razredu to uro poučuje. Tega pri nas ni!

V ta načrt bi moralo priti:

1. Uvedba enotnosti v šolskem jeziku v vseh državnih šolah;

Važni sklepi protituberkuloznega kongresa

Na protituberkuloznem kongresu, ki se je vršil dne 11. in 12. maja v Ljubljani, so se obravnavale med drugim tudi teme o obnavljanju šolske mladine — red to boleznijo. Predavali so docent dr. Matko, tov. A. Skulj in upravnik Topolšice dr. Savič.

Med kongresom je bila izročena banski upravi, oziroma zastopniku ministra za socialno skrb in narodno zdravje obširna spomenica, iz katere posnemamo nastopne, za šolsko deco in učiteljstvo važne točke:

Za borbo proti jetiki naj se ustanovi potrebno število skrbstvenih in oskrbovalnih ustanov, to je disperzerjev, ljudskih zdravilišč, izolacijskih oddelkov pri bolnišnicah in jetičnih domov. Vsaka javna bolnišnica mora imeti za izolacijo jetičnih svoj izolacijski oddelek, oziroma sobo. Naj se organizira brezplačno napolnjenje pneumotoraksa po disperzerjih in v lastnih centrih za reinfusacijo.

Celokupno borbo proti jetiki vodi poseben inspektorat za jetiko pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje s sodelovanjem z združenji, ustanovami in društvi, kojih cilj je, praktično zatiranje jetike med narodom.

Naj se izvaja čim izčrpnjša asanacija naše vasi in ukrene vse potrebno za dvig življenjskega standarda celokupnega naroda, posebno kmeta in delavca.

Naj se pospeši zgradba cenjenih in higijskih stanovanj za delavstvo, kmeta, nameščenca ter uradnika. Za nadzorovanje teh stanovanj naj se poskrbi dovoljno število skrbstvenih moči (sestre, desinfektorji itd.).

Čim strožje izvajanje zakona o zdravstveni zaščiti učencev.

Rodbine s številnimi otroki naj imajo prednost pred vsemi drugimi glede gnotne pomoči.

Zdravstvena in higijska prosveta naj se raztegne na vse plasti naroda, predvsem pa na šolsko mladino vseh panog. Prosveta naj bo prilagoden zahtevam in potrebam vsakdanjega življenja. Posebna pažnja naj se posveti fizični vzgoji in odgoji ne le mladine,

2. V učne knjige za osnovne in srednje šole bi bilo treba unesti enotno terminologijo pouka;

3. Izvesti unifikacijo pouka v vseh osnovnih in srednjih državnih šolah in

4. izdati odlok z zakonito veljavnostjo, da se sprejemajo in nameščajo za učitelje osnovnih šol in za nastavnike srednjih šol samo oni kandidati, ki so dovršili državno srednjo in srednjo strokovno šolo.

Gospodje senatorji! Naša dolžnost je, da pomagamo gospodu prosvetnemu ministru pri izvedbi politike narodnega izobraževanja posebno pri izobraževanju našega naraščanja. Kakor bomo vzgojili našo mladino, take bomo imeli državljane, a kakršne bomo imeli posamezne državljane, takšen bomo imeli narod in narodno državo. Ako bomo dobro vzgajali našo mladino, smo zagotovili srečno bodočnost našemu narodu in edinstvo naroda in domovine.

marveč celokupnega prebivalstva, zlasti na vasi. Fizična vzgoja naroda je najboljši pripomoček pri zatiranju jetike.

Reorganizira naj se socialno skrbstvo po načelih borbe proti jetiki.

Vse osebe, ki prihajajo v poštev za odgojo in vzgojo otrok, morajo biti pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Vse osebe s kužno obliko jetike se morajo odstraniti od vzgoje in odgoje otrok. Šolska poslopja naj služijo le šolski mladini, ne pa tudi zasebnim stanovanjem, kakor tudi ne uporabi po tujih osebah, društvih itd.

Prinoročajo se skrbstvene in oskrbovalne naprave za jetične in po jetiki ogrožene otroke.

Šolska izpričevala naj vsebujejo oceno »snaga in čistota«, ki naj se vrednotijo kot ostale ocene. Prinoročajo se javne skušnje z javnim priznanjem ne le v fizični, marveč tudi v zdravstveno-higijski izobrazbi.

Nastavitev posebnega šolskega higieničarja pri ministrstvu prosvete in pri prosvetnih oddelkih banskih uprav. Vsaka šola mora stati pod nadzorstvom šolskega zdravnika.

Periodično zdravstveno in skrbstveno nadzorstvo nad vajenci in otroki, starimi izpod 14 let, zaposlenimi v tujih gospodinjstvih. Pod isto nadzorstvo (najbolje občinskih skrbstvenih sester) spadajo otroci, ki ne uživajo primerne in zadostne socialne in odgojne zaščite v rodbini.

Zadostna zdravstvena zaščita in gnotna preskrba jetičnega učitelja.

Čim tesnejše sodelovanje vojaških in drugih oblasti pri pobijanju jetike.

Za praktično izvedbo vseh navedenih ukrepov, potrebnih za zdravstveno, higijsko in socialno zaščito prebivalstva pred jetiko in pred zgodnjim hiranjem, so potrebna zadostna finančna sredstva, ki naj se krijejo iz posebne jetične fonda pri državnih centralni oblasti in pri vseh banovinah, dalje s posebnimi davki, oziroma posebnimi dodatki pod naslovom »jetični dinar« k nekatereim že obstoječim davkom, taksam itd.

Splošne vesti

— Vsem upraviteljstvom obrtno in trgovsko nadaljevalnih šol. Prosimo, da pošljete upraviteljstvu Statistične letne izkaznice za leto 1933/34., ki jih uradno dostavljate ban. upr., tudi na sekcijo JUU v Ljubljani, Franciškaška ulica 6/I. Sekcija nujno potrebuje te podatke v svrhu obrambe nadaljevalnega šolstva. Prosimo za frankacijo pisem, ker sicer kazenska frankacija preveč obremeni sekcijo.

ZA REFORMO MLADINSKEGA TISKA.

Resolucija JUU — sreskega društva v Litiji, sprejeta soglasno na zborovanju 21. apr. 1934. v Višnji gori.

Naši mladinski mesečniki, zlasti pa »Naš rod«, izvršujejo s priobčevanjem pretežnega leposlovnega čtiva različnih vrst (pesmi, črtice pravilčno blago) samo literarni program. Toda vzgoja v celoti in po svojem bistvu pa je

in znanje učencev v šoli in doma, včasih morada tudi z drugih vidikov, obširnejše, kakor je to storil morebiti učitelj v šoli. Učenci naj spoznajo, kako se da črpati, dopolnjevati in širiti znanje ne samo iz učiteljevih ust, temveč tudi z lastnim trudom iz mladinskega tiska.

Malo težje se bo učiteljstvo odločilo za obliko novemu listu: ali časopisno ali revijalno. O tem je razmišljal že naš uredniški odbor ter se odločil za — nešolsko obliko. Sicer je trepežnejša revijalna oblika s platnicami, toda v tem slučaju nimamo več časnika, ki je preglednejši, bolj aktualen in pester po vsebini. Mnogo snovi, ki sodi v časnik, bi moralo odpasti v slučaju, da dobi nov list bolj revijalen značaj, četudi bi poleg leposlovja prinašal tudi razredno čtivo iz raznih strok pouka. Tudi v tem slučaju bi morala izhajati taka »kompromisna« šolska revija najmanj dvakrat mesečno. Hkratu je revija tudi dosti dražja od časnika.

Ne mislim trditi, da je poizk. številka »M. J.« najbolj idealno rešila naš program v mlad. tisku. Načelno jo smatram samo za dobrohoten prispevek k vprašanju, kako bi se dal mladinski tisk postaviti v tesnejšo službo pouka in življenja. Bistvo je več kakor so malenkosti!

Zanimivo je to, da se je večina pedagogov v anketi načelno izrekla za reformo mlad. tiska v smislu šol. časopisa. Prepustiti pa otrokom vso odločitve v tem vprašanju z eno samo — reci in piši — poizkusno številko, pa v tem primeru ni najbolj na mestu, kajti plebiscit otrok je lahko včasih tudi sugestija za časopisno osebno nerazpoloženo — učitelja. Razen tega pa so časniki navadno tudi bolj skopi s — pravljicami.

Pri reševanju problema novega mladinskega tiska — šolskega priročnika se mi zdi klicati na pomoč samega Prešernarja kakor krik v večnost!

Albert F. Žerjav:

Kam, zakaj in kako

v reformnem pokretu mladinskega tiska. Namen ankete. Mladinski list kot šolski priročnik.

Videti je, da se je huda časopisna bitka o novem mladinskem listu začasno umirila v našem stanovskem glasilu. Samo na društvenih zborovanjih še ni padla zadnja beseda.

Važno in dragoceno je namreč že to, da se je letos sploh bolj živo in intenzivno načelo vprašanje našega organizacijskega mladinskega tiska in da je končno zadobilo to gibanje po reformi značaj širšega pokreta neposredno iz strokovno-učiteljskih vrst.

Po številnih člankih in izjavah za in proti šol. časopisu naj mi bo kot souredniku poizkusne številke »M. J.« dovoljeno, podati na tem mestu nekaj pripomb in dopolnil, ki jih smatram za potrebne v okvirju problema reforme našega centr. mladinskega mesečnika. Želim ostati samo pri bistvenih vprašanjih, ki se jih posamezni debaterji v znani anketi niso dotaknili dovolj točno in preudarno. Opiral se bom na določeno pedagoško stališče kot šolnik, ki gleda na vlogo in pomen mladini. lista nekoliko drugače, kakor so to storili posamezniki iz bližine Penklubov v nedavni širši anketi.

V več številkih tega lista je segla znana anketa o mladinskem tisku. Po naslovu te ankete bi pričakovali, da se bo razpravljalo bolj o vzrokih, mejah in možnostih reforme mladinskega tiska vobče, seveda v zvezi s poizk. številko, toda prepričali smo se, da je bilo v teh načelnih vprašanjih v anketi zelo malo govora, zato pa se je prelivalo mnogo črnila večinoma samo o tem, ali je kvaliteto, to je z estetsko-formalnega stališča boljši in popolnejši »Naš rod« ali časopisno urejevan tednik po vzgledu

»M. J.« Po mojem mnenju je bil delokrog ankete v tem smislu in duhu preozko začrtan, če že ne zgrehen. Zato tudi ni ta anketa v znanstvenem oziru prinesla skoro nobenih bistvenih pojasnil in razjasnitev glede na problem reforme šolsko-mladinskega tiska. Tako enostransko razpravljanje je malo da ne podobno prepiranju sosedov, ki se hočejo odločiti za neko določeno sorto jablane ali hruške, samo po obliki sadežev, ne da bi istočasno proučili tudi vse vzroke, pogoje in možnosti, ki so merodajne za tako ali drugačno odločitev. Podobno je prinesla naša anketa vse premalo jasnosti v vzročnosti, iz katerih izvira naš pokret v mladini. tisku, to je nezadovoljstvo z dosedanjim smerjo in programom mladinskega mesečnika. Prava anketa bi morala razmotrivati tudi o vzrokih in gonilnih silah, ki zahtevajo preorientacijo organizacijskega mladinskega lista. Prvenstveno bi se moralo dokopati do teh vprašanj učiteljstvo samo, ker je ono po svojem delu in stiku z mladino najbolj zainteresirano do teh problemov.

Naj navedem nekaj vodilnih misli, ki so odločilne za vsebinsko in programatično preorientacijo našega centr. mladinskega mesečnika v nov šolski tednik ali štirinajstodnevnik, ne glede toliko na njegovo zunanjo obliko (časopisno ali revijalno), ki daje nekaterim posameznikom — težko glavo. Učiteljstvo, ki ima največ neposrednih skrbí in težav z vzgojo in poukom na šoli, menda lahko prizna sledeča dejstva:

1. Dosedanji letniki našega mladinskega mesečnika kažejo, da izvršuje »Naš rod« s priobčevanjem snovi pretežno leposlovnega značaja v glavnem samo — literaren program tako v vsebinskem kakor oblikovnem oziru. Tak leposlovno usmerjen mesečnik tudi nima namena, da bi posegal s svojo vsebino v tista področja ljud. znanja in življenja, ki ga slika in opisuje žurnalističen in publicističen tisk: v živo življenje in ljudsko sredino...

širši pojem, kakor enostransko estetsko-formalno vzgajanje, ki ga zasleduje literarno usmerjen mladinski list, vsled česar je delokrog »Našega roda« v dosedanjih obliki in smeri urejanja v pedagoškem stališču preozko začetan in nepopoln. V novem mladinskem listu — tedniku ali 10-dnevniku ali 14-dnevniku pa se naj zrcali v aktualni in poljudni obliki z besedo in sliko širše dogajanje življenja: kulturno in gospodarsko, družabno in tehniško, umetniško in književno, zdravstveno in sportno in to tako, da bo tozadevna snov v poedinih številkah lahko služila tudi kot **razredno čtivo** za posamezne predmete pouka in za vse stopnje narodne šole. Da doseže tak list intimnejši odnos do pouka in življenja, naj se vrši izbor gradiva v posameznih številkah deloma tudi z ozirom na učni načrt podeželske šole in na letne čase, na drugi strani pa tudi na zvezo življenjskih dogodkov domačije in širšega sveta. Jasno pa je, da morajo biti tudi realistično-publicistični prispevki primerno književno oblikovani po slogu in jeziku. V tem smislu začetan šolski list bi lahko dobil vsestransko pedagoško veljavo v šoli kot **informator**, pa tudi kot **priručnik** učencem in učiteljem v službi neposrednega pouka in vzgoje. Naročamo naši društveni delegaciji, da bo zastopala na ban. skupščini reformo našega organizacijskega mladinskega tiska v duhu tega predloga.

Jože Župančič, l. r., Turnher Edmund, l. r.,
predsednik. zapisnikar.

— **Sistemizacija uradniških mest.** Predsednik ministrskega sveta je imenoval komisijo za izdelavo načrta uredbe o sistemizaciji služb za vse stroke civilne državne uprave. Že zakon o uradništvu od 31. marca 1931. je v čl. 46. odredil, da se bo s posebnim zakonom določilo za vse civilne državne službe število službenih mest po poklicih in položajnih skupinah, v katere so ti poklici razdeljeni, in število mest uradniških pripravnikov; to število se po proračunu ne sme povečati. Svrha teh odredb je, da se točno dožene število vseh službenih mest in da se izvršilnim oblastvom postavijo točno določene meje, tako glede imenovanja kakor glede napredovanja državnih nameščencev. Ta sistemizacija službenih mest je neobhodno potrebna že zaradi same strukture novih zakonov o državnih civilnih uradniških, ki predpostavlja točno določeno število vseh službenih mest in položajev v skladu s potrebami in pomenom posameznih funkcij v državni službi. Potrebo takojšnje izvedbe sistemizacije nalagajo razen gori navedenih razlogov tudi proračunske oziroma finančne razmere v državi. Zato je **predsednik ministrskega sveta dal imenovani komisiji nalog**, da začne takoj delati in da dokonča svoje delo najkasneje v dveh mesecih. S tem bo dana možnost, da se bo mogel proračun za prihodnje proračunsko leto sestaviti po novem stanju, kar bo zelo ugodno vplivalo tudi na finančne razmere v državi.

— **Tudi občinskimi in banovinskimi poročenimi nameščenkam so znižane draginjske doklade.** Na osnovi čl. 64. finančnega zakona za l. 1934/35. je bila izdana uredba o znižanju prejemkov občinskih in banovinskih poročenih nameščenk. Draginjske doklade se znižajo za 20—50% in to po tej tabeli: a) za 50 odst., če presegajo mesečni brutto-prejemki moža 5000 Din; b) za 40 odst., če znašajo 3500 do 5000 Din; c) za 35 odst., če znašajo 2500 do 3500 Din; d) za 30 odst., če znašajo 1600 do 2500 Din; e) za 25 odst., če znašajo 1100 do 1600 Din; f) za 20 odst., če so mesečni brutto-prejemki moža manjši od 1100 Din.

Med brutto-prejemke moža se po tem odstavku ne štejejo rodbinske draginjske doklade.

— **Maturantj 1899!** Letos obhajamo 35-letnico mature. Predlagam sestanek za 11. in 12. avgusta v Mariboru. Pošljite mi pritrdila ozir. spreminjevalne predloge! Podrobnosti priobčim pozneje. — Lukman, Maribor, Vrbanova 61.

— **Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine** je na svojem izrednem občnem zboru, ki se je vršil dne 28. aprila t. l., sklenilo, da v smislu določil § 4. društvenih pravil sprejema v članstvo tudi osebe v starosti od 45. do 55. leta starosti. Člani morejo postati le državni in banovinski uslužbenci in njih svoji. Mesečni prispevek za osebe od 45. do 50. leta starosti znaša Din 15.—, za osebe v starosti od 50. do 55. leta pa Din 20.—. Pristopnina znaša za te osebe, ako vstopijo v društvo do 31. julija t. l. Din 40.—, sicer pa znaša pristopnina Din 400.—, ozir. Din 500.—. Po 4 letih članstva se izplača svojem umrlega člana polna posmrtnina v znesku Din 5000.—. K drugi četli dnevnega reda je izredni občni zbor naročil društvenemu odboru, da do prihodnjega rednega občnega zbora društva izdela načrt za ustanovitev posebnega sklada za Počitniški dom. Društvena pisarna se nahaja v Ljubljani, Križevniška ulica št. 5, II. nadstropje.

— **Izpremembe zakona o narodnih šolah.** Zakon o narodnih šolah je bil od leta 1929. močno izpremenjen, tako da se ni moglo več orientirati po prvi izdaji. Izpremenjen je bil po raznih pravilnikih in zakonih glede verskega pouka. Poleg tega ga je močno izpremenil novi uradniški zakon. Enako vsebujejo mnogo izprememb tudi razni finančni zakoni. Izšlo so pa tudi razne dopolnilne določbe, tako z zakonom o občinah. Poleg tega sta izšla tudi pravilnika o ambulantnih šolah in šolskih stanicah, ki sta sestavna dela zak. o nar. šolah. Izšli so pa tudi pravilniki o opravljanju praktičnih izpitov za učitelje in učiteljice, za učiteljice gospodinjstskih šol in tečajev in za zabavilje. Kot pripadajoč del zak. o nar. šolah moramo smatrati tudi novo izišli zakon o obvezni telesni vzgoji. Vsi ti zakoni

niti predpisi so izšli sedaj v skupni zbirki Zakona o narodnih šolah kot III. zvezek te zbirke, ki jo prireja Pavel Flere in izdaja Učiteljska tiskarna. Cena III. zvezku je 14 Din za broširan izvod in 22 Din v platno vezanemu izvodu. Naroča se v Učiteljski knjigarni v Ljubljani ali pa v podružnici v Mariboru.

— **Planina pri Sevnici.** Mladinski pevski zbor je priredil na praznik, dne 10. maja 1934. pod vodstvom učitelja **Grudna Franca** koncert, za katerega je vladalo veliko zanimanje, kar je potrdil tudi zelo dober obisk. Koncert je v celoti izkazal dovršeno delo vestnega dela in truda ter je moral vsakogar zadovoljiti. Zbor bo sodeloval tudi pri junijskih prireditvah mladinskih pevskih zborov v Ljubljani.

— **Zahvala.** Po smrti mojega soproga g. Ignaca Čokla, šolskega upravitelja pri Sveti Marijeti niže Ptuj, je »Jugoslavija«, splošna zavarovalna družba, ravnateljstvo za dravsko banovino v Ljubljani, pri kateri je bil moj pokojni soproj le kratak čas zavarovan, brez odlašanja izplačala zavarovano svoto. — Zahvaljujem se tej družbi ter jo vsakomur prav koplo priporočam. — Franciška Čokl, učiteljica.

— **»Nacionalno polit. tečaj« v Ljubljani.** Ni mi treba naglaševati, da je bila misel in izpeljava tega tečaja nad vse potrebna in posrečena. Bil sem tam vse 4 dni in opazoval naše zdrave, krepke kmetske fante, kako so jih zanimali sleherne besede predavateljev. Vse so hoteli slišati, vse zvedeti in mnogi predavatelji so se jih komaj rešili; res je pa tudi, da je bil čas — 1 uro za vsako predavanje — daleko preskromno odmerjen, da ne omenjam potrebnega časa, ki bi moral biti debatam določen. Žal pa to ZKD ni bilo možno tako ukreniti. Z veseljem smo vzeli na znanje vest, da namerava ZKD prirediti v jeseni obširnejši, 14-dnevni tečaj. Predavanja so se vršila dnevno 6 ur — moram pa reči, da na mnogih tečajih še nisem slišal tako strokovno in življenjsko praktičnih predavanj. Omenjam samo besede dr. Missa — ja, saj so fantje kar požirali besede. Znak tudi, da jim je baš v zdravstvenem oziru največ potreba naukov in nasvetov, saj vemo, da je baš neznanje v tem marsikomu v nesrečo življenja. Pa besede br. Poharica in Iskre, saj so naravnost užigale, g. Virant se nam je pa itak komaj izmuznil. »O gosp. zakonih« in »naši agrarni proizvodnji« sta bili ravno tako nad vse zanimivi predavanja. — Mnogo so pridobili naši fantje in marsikdo je šel domov z novimi cilji, novimi načrti. Gospodarske in socialne smernice so pa tudi, nas učitelje, izredno obogatile. Takih predavanj tudi na naše tečaje, to kar nas zanima, nas mora zanimati in tudi rabimo danes. Takšna gospod.-socialna, zdravstvena predavanja. — Le nekaj mi ni ugajalo — tudi drugim ne — t. j. zdravstvene razmere na deželi so sicer slabše ko v mestu (čisto logično in to ni niti zasluga meščanov samih) **nikakor** pa niso, niti zdaleka ne takšne, kot so se našim fantom slikale. Smatramo, da je bilo to pogrešno — pa, četudi se je hotela pokazati samo pot k izboljšanju zdravstvenih razmer na deželi — potem je bila pa metoda slaba. Prepričan sem, da je marsikateri fant začutil večji prepad med njim in mestom, saj so se le poveljevale mestne pridobitve. Ni res, da bi naš kmet, posebno tisti v filmu, ki je imel vzorno in skrbno gospodarstvo ter čistočo, da bi on mesarja iz mesta vodil po hlevih in mu dokazoval, da se njegovo mleko lahko pije itd. Ne, marsikaj res ni na deželi kot bi moralo biti, ali kot je v mestu, a če so socialne in gospodarske razmere takšne, da kmet ne more vsega, kar bi želel napraviti, se vendar ne sme absolutno negirati v zdravstvenem oziru njegova pitna voda, mleko, meso itd. — To me je težilo, ko sem med fanti sedel v kinu in zrl same »slabosti« naše lepe dežele in same »dobre« mesta. Povedati sem moral to, kar smo čutili, da temu ni tako.

Š. Ljubo.

Osebnе zadeve

—i Novi učitelji nameščeni. Z odlokom ministrstva prosvete so bili postavljeni za učitelje - pripravnike nastopni učiteljski abiturienti: Lorbek Maks v Mariji Snežni pri Mariboru, Zurman Janko v Polju, srez Šmarje pri Jelšah, Bežan Viljem v Radmožancih pri Dolnji Lendavi, Česnik Maks v Cerkljah ob Krki, Valenčak Anton v Belih vodah pri Slovenjgradcu, Hinterlechner Stanislav v Stogovcih pri Ljutomeru, Napast Anton v Sladkem vrhu pri Mariboru, Žižek Albin v Št. Ilju v Slov. goricah, Zidar Avgust v Razboru pri Slovenjgradcu, Mazgon Dušan v Tržišču pri Krškem, Stanjko Alfonz pri Sv. Ani v Slov. goricah, Kerhanko Fran pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, German Rihard v Dravogradu pri Prevaljah, Dovgan Milan v Raki pri Krškem, Debeljak Rudolf v Senčurju, Bajde Janez v Motniku, Rajner Alojzij pri Sv. Barbari v Halozah, Rupnik Ivan v Vitanju, Gal Vladimir v Ribnici na Pohorju, Arko Milutin v Remšniku, Tominc Milan v Pišecah, Tušek Bogdan pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, Stanič Stanislav pri Sv. Bolfenku na Kogu, Zličar Fran pri Sv. Andražu v Slov. goricah. Povše Fran v Zvirčah pri Novem mestu. Zamljen Josip pri Št. Jerneju (srez Krško). Vahen Michael v Kaplji, Ferjan Maksim v Mirni, Černeck Adolf v Prevalju, Terček Alojzij v Tržišču, Sinkovic Viktor v Centbi, Jelenc Bogomir v Svibnju, Spirič Miha v Božakovu pri Metliki, Šegula Pavel pri Sv. Marijeti na Dravskem polju, Masten Martin na Humu pri Ptuj, Havliček Josip v Veliki Dolini (Krško), Praprotnik Anton v Šmarju. Grgič Svetko v Mežici, Švarc Ivan v Pernici, Cvar Miroslav v Novem mestu, Fink Stanislav v Dobličah pri Črnomlju, Jenko Metod pri Sv. Andražu pri Velenju, Vuser Ferdinand pri Devici Mariji v Brezju,

Osman Ignacij v Gančanih, Trdan Anton v Veliki Dolini, De Costa Anton v Slovenjgradcu, Vučajnik Fran v Zabukovju, Cerkvenik Fran v Slivnici (srez Šmarje pri Jelšah), Fatur Viljem v Bonodnih, Jeletič Rudolf v Starem trgu, Kociper Peter v Svetinju, Golar Emanuel v Križevcih, Levstik Ivan v Rajhenburgu, Petrič Ivan v Petišovcih, Bolta Alojzij v Dolnji Lendavi, Babič Matija v Turnišču, Križanič Fran v Veliki Polani (Dolnja Lendava), Jagrovič Adolf v Ljubecni, Kovač Anton v Loki pri Sv. Juriju ob Taboru. Tolmajner Leon v Št. Vidu pri Stični, Radšel Alojzij v Skalalah, Kobolt Rudolf v Selnici, Rossner Edvard v Št. Jurju ob Taboru, Zemlja Gabrijel na Jesenicah, Zmavc Andrej pri Sv. Trojici v Slov. goricah, Zupanc Franc v Zibiki, Perko Jožef v Ambrusu, Zorn Otmar v Selih pri Metliki, Barle Nikolaj v Radatovičih, Kmetec Jožef v Prevorju, Goršek Rudolf v Gornji Ponikvi, Leder Miha v Črni, Hrabalek Janko v Dramljah, Janskovec Leon v Križah, Škrabelj Alojzij v Črensovcih, Lipavec Fran v Srednji Bistrici, Volk Rudolf v Trnju, Agrež Boris v Žabnici pri Škofji Loki, Keržan Janez v Stari Oselnici, Kastelj Ivan v Senovem, Strukelj Ivan pri Sv. Duhu na Stari gori, Jordan Janko pri Sv. Juriju Ščavnici, Vanič Viljem v Št. Janžu pri Krškem, Pajtlar Fran v Tišini, Sodin Konrad pri Sv. Kunigundi (Kojnice), Stante Jurij v Šmarju pri Jelšah, Ladič Milan v Čeplju, Stropnik Ivan v Kapeli, Majzaj Jožef v Kuzmi, Kasagrande Julij v Strigovi, Zorko Anton v Vojniku, Švajger Viktor v Polenšaku, Vavpotič Ivan v Vidoncih, Toplak Juro v Braslovcih, Slapar Nikolaj v Studencu (Krško), Korošec Drago v Leskovcu, Dereani Jožef v Št. Jurju (Murska Sobota), Višner Ludovik v Cankovi, Šijanec Borislav v Strojini, Čuček Karol v Vuzenici in Šubert Alojzij v Cerkljah na Krki.

—i Napredovali so učitelji(-ce): v VIII. skupino: Eržen Ana iz Zirov, Lunder Dušan iz Trbovelj, Pogačnik Stanislav iz Loga-Zaplane, Štefe Ivan iz Sovodnja, Stanič Ernest iz Dobropolja, Šketelj Albina iz Št. Janža, Raybar Marija iz Zamostja, Urbinc Ana iz Buč, Blejec Katarina iz Št. Vida, Brinar Vanda iz Šmarja pri Jel., Zorec Angela iz Sv. Vida pri Stični, Volčjak Ana iz Žiberš, Oman Cirila iz Stogovcev.

—i Prevedeni so v IX. skupino: Štular-Levstek Danijela iz Gaberja, Čotič Marija iz Globokega, Kalat Štefanija iz Št. Ilja pod Turjakom, Ankele Marta iz Predoselj.

Učiteljski pravnik

—§ Abiturienti, ki so in bodo sprejeti v drž. službo, naj s službenim nastopom poročajo tudi svoje osebne podatke (letnico rojstva in mature), odnosno naj javijo te podatke že takoj sedaj po dopisnici sekciji JUJ.

Naša gospodarska organizacija

—g Članom Učit. samopomoči. V zadnjih tednih, zlasti zdaj po občnem zboru US, se dnevno oglašajo prosilci za podpore iz podpornega sklada (do 5 pisem na dan). Že nekajkrat je priobčil »Učit. tovariš« obvestilo, da se bodo podpore nakazovale po 1. juliju 1934. Zadržna uprava pri najboljši volji ne more vsakemu posebej odgovarjati: ali bo prosilec dobil podporo, kdaj in koliko, ko bo odločitev o vsem na seji načelstva. Zadržna uprava je prejela gotovo čez 100 prošenj in vprašanj glede teh podpor, pa le malokateri je priložil znamko za odgovor. Zato prosimo, upoštevajte sledeče: 1. S položnico konec meseca maja bo prejel vsak član US tiskano navodilo (obvestilo) o vsem, kar bo potrebno in važno za prosilca. 2. Reševale se bodo samo prošnje, ki bodo spisane na tiskovini, ki bo od 1. jun. 1934. dalje v upravi US proti škodnini Din 5.— vsakemu zadržniku na razpolago. V pismu, ko boste zahtevali tiskovino, pošljite znamke za Din 5.—, ker se brez znamk ne bodo oddajale tiskovine. 3. Vse prošnje bo reševalo zadržno načelstvo v rednih sejah. 4. Ne zahtevajte od uprave US pojasnil in zagotovil o podporah, katerih Vam ne more dati.

Uprava US.

Mladinska matica

—mm Vse 4 knjige letošnjih rednih publikacij M. M. so že v tisku. Izide 4 barvna Deržajeva slikanica »Kapljič«, kateri je priredila besedilo v verzih znane mladinske pesnice Anica Černejeva. Delo, po katerem bodo segali s posebnim veseljem naši najmlajši. Kresnice VII. bodo letos svojevrstna posebnost. Prinesejo samo prispevke otrok, tako verze, prozo in ilustracije. Iz ogromnega materiala, ki ga je uredništvo dobilo, je izbralo le najznačilnejše stvari. Naslovno stran je izdelala Mara Kraljeva.

Knjiga realne vsebine bo »Potovanje skozi čas«, ki jo je napisal Edo Kerdelj. Delo nam kaže v zanimivi obliki razvoj gospodarstva in kulture od predzgodovinskih časov pa do današnjih dni. Ne samo otroka, tudi odraslega človeka bo ta knjiga zanimala. Naslovno ilustracijo je izdelal Ljubivoj Ravnihar.

Poleg teh treh knjig izide letos tudi Bevkova mladinska socialna povest **Tovariša**. To bo delo, ki si gotovo osvoji srca otrok. Povest je bogato ilustrirala Ksenija Prunkova z 12 celostranskimi risbami.

Pravkar je dotiskana 8. številka »Našega roda« z naslednjo vsebino: Martin Robotič:

Prepelica, Krista Hafner: Simnov Lipe, Kalin Malina-Hočevarjeva: Aljoška, Bogomir Magajna: Racko slikar, Franjo Roš: Čarovnice, Marija Meškova: Franc Frzetl, Stipsl, Stapsl, * * * Brdavs, Adam Milkovič: Medvedek Marcek, Alojz Bajec: Jezikovni pomenki, A. Novak: Napisl, Otroška delavnica, Bridge delo, Doma in po svetu, Mladina piše. V ilustrativnem delu sodelujejo Milko Bambič, Maksim Gaspari, Oskar Gaspari, Janez Trpin in drugi.

Popravek. V zadnji številki Učiteljskega tovariša je tiskarski škrat v anketi o mladinskem tisku izpremenil znano mladinsko pesnico gospe Milo Prunkovo-Utvo v ilustratorko. Citatelji so pomoto že gotovo sami popravili.

Ribičičeva knjiga Mihec in Jakec je izšla v drugi izdaji in jo dobite še vedno po znižani ceni 8 Din v upravi Mladinske matice. Knjiga, ki ima s svojo slikopisno metodo naravnost čudovite uspehe pri čitanju, je obenem tudi zdravo in zabavno delo, katero krasi nad 1000 sličic Maksima Gasparija.

Učiteljski pevski zbor JUJ

DNEVA MLADINSKE GLASBE

Brez dvoma bo skupni nastop mladinskih pevskih zborov pod pokroviteljstvom Njegovega Veličanstva kralja in okriljem sekcije JUJ za dravsko banovino, ki se nam obeta za 2. in 3. junija t. l. najvažnejši dogodek v razvoju naše mladinske glasbe. Da bosta za to določena dneva z organizatorne strani, kakor tudi po kvaliteti izvajanja kolikor mogoče na višku, je zastavil za to določeni pripravljalni odbor pri sekciji vse svoje sile. Vrše se priprave v takem obsegu, da bo ta veliki pevski dogodek čim močnejše odjeknil med našim občinstvom in poglabil zanimanje za naše mladinske pevske zборе. In naši mladinski pevski zbori s svojimi vrhli voditelji to tudi zaslužijo. Nastopili bodo z izbranim programom, z deli, ki imajo lepo umetniško vrednost, in v katerem bodo zastopani naši najboljši skladatelji; kar priča, da imajo zbori resno stremljenje, dvigniti mladinsko glasbo svojim zmognostim primerno. Ob tem času bo slavil tudi »Trboveljski slavček« svoj jubilej, stoti nastop, kar je brez dvoma velikega pomena in lep napredek.

Na zadnji seji pripravljalnega odbora se je poleg drugega razpravljalo tudi o tem, kako bi se nekaterim mladinskim zborom, ki bodo prišli iz najoddaljenejših krajev, nudila kakršnakoli podpora. Poslale so se prošnje na vsa merodajna mesta in upamo, da bodo našle razumevanje in polni odziv. Za enkrat pa seveda ostane princip, da nosi vsak zbor vse stroške zase sam. Dobiček, ki bo prišel od vstopnine, se bo sorazmerno stroškom primerno razdelil brez razlike vsem zborom. Prav tako ev. podpora. Nadalje se bodo povabili na te dneve mladinske glasbe tudi inozemski kritiki itd.

Vse zборе, ki so prejeli vprašalni poli, prosimo, da ju takoj odpošljejo, prav tako naj tudi na vsa eventualna vprašanja takoj odgovore. Vse tovariše in tovarišice učitelje pa prosimo, da naj vzbude med ljudstvom zanimanje za to prireditev, obenem pa naj se tudi sami, če le morejo, udeležijo prireditve. Podrobni programi so bili javljeni v prejšnjih dveh »Učit. tovk.«, pa bodo tudi v naslednjih. To, da bo nastopilo do 1500 mladih pevcev bo do zdaj v Jugoslaviji gotovo edinstven primer.

Vrstni red nastopajočih mladinskih pevskih zborov bo naslednji: Licej-Ljubljana, Št. Vid nad Ljubljano, Litija, Gornja Lendava, Dolnja Lendava, Brežice, Komenda, Šmartno ob Paki, Žiče pri Konjicah, Žetale, Zagorje ob Savi, Studenec-Ig, Medija-Izlake, Kranj, Planina pri Sevnici, Šmartno pri Litiji, Jesenice-osnovna, Radeče, Jesenice-sokolski, Novo mesto.

Oddaljenejši zbori so se uvrstili v prvo polovico koncerta radi event. odhoda s popoldanskim vlakom.

—pev Prihodnja seja pripravljalnega odbora bo v torek 22. maja ob 18. uri v prostori sekcije JUJ.

—pev Ponovno opozarjamo članstvo na tečaj, ki bo 4. in 5. junija. Pričetek tečaja 4. junija ob 9. uri v Glasbeni matici. Tečaja naj se udeležijo vsi člani(-ice), da se temeljito pripravimo za turnejo. Eno uro pred popoldansko vajo se bo vršila preizkušnja novih članov.

3. junija popoldne (kraj in čas bomo sporočili na dopoldanskem koncertu) se sestanejo z artističnim odborom UPZ pevovodje mladinskih zborov, ki tega dne nastopijo. Na tem sestanku se bo kritično premotrilo dosežanje delo mlad. zborov, ter določilo smernice za bodočnost.

Odbor je na eni izmed zadnjih sej kooptiral v upravni odbor sledeče tov. Puharja, Supančiča, Miheliča ter tovarišico Miheličovo in dolgoletno tajnico tov. Mino Selanovo.

Tovarišem Douganu, Slaparuju, Korošču ter Stantetu čestitamo k imenovanju.

Šolski radio

—r XXXI. teden. V torek 22. maja bo predaval g. Uršič France »Koroški Slovenci«. Tragična je usoda koroških Slovencev. Že nad pol stoletja je koroška šola žalostno sredstvo raznarodovanja. V nežna srca naše dece se vceplja sovraštvo do rodne matere in zaničevanje do vsega, kar je slovanstvo. Prav na Koroškem še vedno tava nemštvo v starih zmotah. Stara nemška oholost, ki še vedno vidi v Slovanu manjvrednega človeka, žanje na Koroškem nove uspehe.

Kako že pripoveduje koroška pravljica? — Bila je cvetoča dolina. Med valovečimi polji in bogatimi gozdovi so se košatili ponosni domovi. A od božjih darov in brezdelja so se ljudje v tej srečni dolini prevzeli. Postali so oholi in krivice, ki so jih delali sosedom, so izzvali božjo jezo. Niso spoštovali ne Boga, ne njegovih praznikov. Sredi največjega pirovanja jih je zadela božja kazen. Niso hoteli verjeti svarilom pobožnega možička, da bo iz majhnega sodčka privrela nanje poguba. In vendar se je zgodilo. V eni noči je jezno zalilo cvetočo dolino in z njo vse krivične prebivalce. — Še danes se oglašajo potopljivi zvon iz globin Vrbskega jezera. Kogar hoče Bog pogubiti, ga udari s leptom...

V petek 25. maja bo predaval g. Josip Lapajne »Mladina na planinah«. Pevske točke izvaja šolska mladina iz Cerkelj. V zgodnji majniški jutranji uri se je odpravila vesela družba proti visoki planini. Sredi brega zajame njene duše veličastvo sončnega vzhoda, ki ji trenutno zaustavi korake. Iz nežnih grl zaori navdušena jutranja popevka. Marko brzi v breg, ne da bi upošteval pametne nasvete preizkušenega planiskega vodnika. Kazen mu sledi za petami. Najnežnejša članica planinske družbe je mala Andrejka, ki ji ne uide izpred oči nobena cvetlica, niti najmanjši hrošček. Mali štiriletni Boštjanček stopica v breg kakor odrasel mož. Počasi in previdno. Pikec ima mnogo opravlja v grmovju, izpod katerega pritira zajčka in srnice. Spotoma se pojavljajo razni lovski prizori. Vodja družbe zvalja iz grmičevja gozdne jerebe, opisuje skrivnosti naskakovanja na pojočega divjega petelina in krajša mladini čas, da se prav nič ne zavé, da je že dospela na zeleno planino. Sredi cvetoče planinske livade se razvijejo naziranja glede čuvanja planinskega cvetja. V pastirskem stanu zasledijo razdejanja, ki so jih pozimi povzročili neznan zlikovci. Družinica prenočuje v planinskem domu. Ob jutranji uri ustrelj vodnik lepega ruševca. Vrbove gora pokriva debela snežna plast, dočim valove po ravninah žitna stebila pod težo cvetočega klasja. Planinska vedrost zajame otroška srca, iz katerih vro znaki nepotvorjene miline.

Stanovska organizacija JUU iz sekcije

—s Sreskim učiteljskim društvom. III. banovinska skupščina JUU, ki se je vršila 17. in 18. avgusta 1933., je sprejela predlog gospodarskega odseka, da se ustanovi pri sekciji obrambni sklad, ki naj služi za pravno razčiščenje načelno važnih zadev. V ta sklad prispeva vsak član JUU sekcije za dravsko banovino po 5 Din do konca poslovnega leta. Sklenjeno je bilo, da se pošlje predlog za ustanovitev obrambnega sklada še vsem sreskim učiteljskim društvom v izjavo. Ker se je velika večina s. u. dr. izjavila za predlog in so nekatera društva že poslala po 5 Din za vsakega člana, prosimo še ostala s. u. društva, da pred zaključkom letnega obračuna, nakažejo blagajni sekcije JUU v Ljubljani po 5 Din za vsakega člana.

—s Upraviteljsva osnovnih šol naprošamo, da posredujejo pri krajevnih šolskih odborih v svrhu poravnave zaostale naročnine za pedagoški list »Popotnik«. — Uprava.

—s Vsa sreska učiteljska društva naprošamo, da poravnajo vse zaostanke in redna plačila napram sekciji najkasneje do 15. junija t. l. Društva, ki ne bodo poravnala svojih obveznosti, ne morejo biti zastopana na banovinski in državni skupščini.

Iz društev:

— JUU SRESKO DRUŠTVO LITJA, KAMNIK, LJUBLJANA IN LJUBLJANA OKOLICA VZHODNI IN ZAHODNI DEL imajo skupno zborovanje v soboto 19. t. m. ob 9. uri v dvorani hotela Union v Ljubljani. Dnevni red: 1. Šola in prosveta v Češkoslova-

ški. Predava g. Salih Ljubunčič, prof. iz Zagreba. 2. Situacijsko poročilo pod predsednik sekcije JUU tov. Ivan Dimnik. Po skupnem zborovanju bodo zborovala še posamezna sreska učiteljska društva vsako zase.

— JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOV. GORICAH. Ker se zborovanje dne 5. maja radi slabega vremena ni vršilo, bo isto dne 26. maja pri Sv. Ani v Slov. goricah z začetkom ob 10. uri. Ker je to naše zadnje zborovanje v tem šolskem letu, prosimo za polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo v soboto dne 21. aprila t. l. v Domžalah. Udeležba 89 tovarišev in tovarišic. Po pozdravnem nagovoru tov. predsednika Arriglerja je predaval tov. Peterlin »O nastanku apnenecv«.

Za nadvse zanimivo predavanje se je tov. predsednik zahvalil tov. predavatelju z željo, naj nam bi ob priliki še nadaljeval o tej temi. Zelo živahno se je debatiralo pri dopisih zlasti se je razpravljalo o našem mladinskem časopisu »Naš rod« in »Mlada Jugoslavija«. Ker se bo na banovinski skupščini odločilo, kateri izmed mladinskih listov naj izhaja v prihodnjem šolskem letu, je odredil tov. predsednik glasovanje. Od 89 navzočih je glasovalo za »Naš rod« 77. S tem glasovanjem se je odločilo naše društvo za »Naš rod«.

Debatiralo se je glede dopisa o snovanju društev kmetskih fantov in deklet. O društvenem življenju naj bi se razpravljalo na zborovanjih. Mnogo je krajev, kjer ni nobenega društva, v drugih pa zopet zelo veliko, pri katerih so eni in isti ljudje. Predlaga se: V našo vas dve društvi: eno gospodarsko, eno kulturno-nacionalno! Nadalje se je predlagalo, naj eden izmed tovarišev sestavi referat v tem zmislu, kjer naj merodajnim činiteljem iznese, kaj lahko storimo in česar stori ne moremo. Sestavo referata sta prevzela tovariš Ostanek in tovarišica Fajdiga Vida.

V imenu društva je čestital tov. predsedniku Arriglerju k njegovemu imenovanju za sres. nadzornika tov. Mayer. Izrazil je veselje, da smo dobili nadzornika iz našega sreza in želi tov. nadzorniku dolgo in srečno službovanje med nami.

Pri slučajnostih se je priporočila knjiga »O šumarstvu« in časopis »Rejec malih živali«, katerega urednik je naš tovariš Inkret Alfonz, šol. upravitelj Šenkov turn pri Vodich. Časopis »Rejec malih živali« naj bi imela vsaka šola! Po razpravi o načrtu šolskih okolišev se je sklenilo, da se vrši prihodnje zborovanje zopet v Domžalah.

Nato je zaključil tov. predsednik lepo uspelo zborovanje. Gizela Ušeničnik, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je zborovalo dne 14. aprila 1934. v Ljubljani. Zborovanja se je udeležil 101 član, odsotnih je bilo 39 članov.

Po poročilih predsednika, tajnika in blagajničarke je predaval prof. dr. Fink o Lavtarjevi metodi pouka v računstvu. Predavanje so poslušali člani obeh društev sreza Ljubljana okolica.

Pri zborovanju je bil sprejet ta-le predlog: Zaradi znižanja draginskih doklad naj se za poročene učitelje zniža članarina. Zdravko Mikuz, preds. Lenarčič Ana, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJ. OKOL. VZHODNI DEL je zborovalo skupno s sreskim društvom Lj. okolica, zahodni del dne 14. aprila 1934. v Mestnem domu v Ljubljani. Od 132 članov so bili prisotni 104 člani.

Predsednik tov. M. Kosin je pozdravil navzoče posebej še tov. Ribičič kot zastopnika kraljevske banske uprave; spominjal se je tudi prerano umrlega tov. Al. Berceta iz St. Jakoba ob Savi. Omenjal je tudi, da je naše društvo banu g. dr. Marušiču čestitalo k 50. letnici rojstnega dne.

Po obravnavanju dopisov so se iz daljših debat izluščili sledeči predlogi: 1. Sekcija se naproša, da izposluje pri kraljevi banski upravi, da bodo tovariši iz bednostnega fonda istotako prejemali stanarino in kurivo kakor drugi.

2. Sekcija naj deluje nato, da ministrstvo izda pravilnik k zakonu.

3. V 1. in 2. razredu osnovne šole naj se zopet obvezno uvedejo računice.

4. Poročenim učiteljicam naj se zniža članarina, — tudi naj se organizacija bori za »Enako delo, enako plačilo«.

Sledilo je predavanje prof. g. dr. Finka o Lavtarjevi metodi računskega pouka. Navzoča je bila tudi podbanica ga dr. Pirkmajerjeva, ki je hčerka pok. prof. Lavtarja. Predsednik M. Kosin jo je v imenu zborovalcev obeh društev pozdravil in se tudi g. predavatelju končno zahvalil za njegovo stvarno predavanje, čemur je članstvo sledilo z zanimanjem. M. Kosin, preds. A. Melnar, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V LITJI je zborovalo 21. aprila 1934. v Višnji gori. Uvodoma je pozdravil tov. predsednik Župančič Jože vse zborovalce — člane in našega upokojenega tov. Benedičiča, ter predavatelja tov. Zerjava Alberta iz Trbovelj.

Predsednik je podal nato situacijsko poročilo: Pravico do prostega dne in dostopa na zborovanje imajo le člani JUU; organizacija vsestransko podpira nezaposlene učiteljske abituriente; gospod ban dr. Marušič se je zahvalil za naše čestitke ob 50-letnici; izredna skupščina JUU se je prestavila na velike počitnice. ZKD podpira izobraževalno delo na podeželju pod okriljem članov. V Litiji smo priredili predavanje dr. Pretnerja, predsednika SPD »V planinah Južne Srbije«, ki ga je posetilo okrog 200 domačinov. Tov. Turnher dogotavlja diplomu za našega častnega člana tov. Gangla in mu jo bomo poklonili na letošnjem zboru v Litiji. Zatem se je poročalo še o raznih društvenih dopisih.

Tov. predsednik je prepustil nadaljnje predsedovanje tov. podpredsedniku Vebru Lojzetu, ker je bil s predavanjem o mladinskem tisku kot sourednik poizkusne številke »Mlade Jugoslavije« sam tangeran. Tov. Zerjava je razmotrival stališče učiteljstva do sodobnega mladinskega slovstva. Prikazal je potrebo preorientacije mladinske literature. Po lepem Zerjavovem predavanju se je razvila živahna debata. Zbor je soglasno sklenil, da nam tisk s snovjo, kakor jo prinaša »Naš rod« ne zadošča v učilnicah. Debate so se udeležili s stvarnimi predlogi tov. Jevnikar, Ambrožič, Veber, Župančič, Okorn in drugi. Nato je bila sprejeta soglasno resolucija, ki govori za potrebo razrednega čtiva.

Nato se je razmotrivalo še o društvenih zadevah. — Tisti, ki še niso, naj poravnajo tov. blagajniku po 5 Din za zaščitni sklad pri sekciji JUU. Tov. Župančič je poročal o nameravani redukciji poročenih učiteljic. Govorilo se je tudi o uredbi, ki je reducirala plače poročenim tovarišicam. Uredbo bo treba vsekakor revidirati. Upoštevajo naj se eksistenčni minimum posameznika in cele družine, število otrok in sploh vsi ostali socialni momenti. Šele po individualnih presojanjih naj bi se posleglo po ev. potrebnih in možnih odtegljajih. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki se bo predložila vsem merodajnim činiteljem. V zvezi s slučajnostmi so člani tov. Ambrožič in drugi ugotovili, da se je »Učiteljski tovariš« ob uredbi — umaknil. Člani so izrekli željo, naj bi imel stanovski list več korajžje!

Nato se je razpravljalo o propagandi za »Jadransko Stražo«. Tov. Okorn je kot poverjenik nabiral nove člane, govorilo pa se je tudi o delu za PJS. Tov. Koleča in drugi pa so sprožili razne stanovske zadeve, o katerih se je potem obravnavalo. Zatem se je vršilo pri Omahnu skupno kosilo, pri katerem je bilo izrečenih več napitnic in se je razvilo prijetno tovariško razpoloženje. Zborovalcev je bilo nad 50, ki so vsi ugotovili, da ustvarjajo zborovanja na podeželju plodnejšo kontinuiteto med zborovalci.

Župančič Jože,
predsednik.

Turnher Edmund,
zapisnikar.

Novosti na knjižnem trgu

—k Dr. Aleksander Bilimovič: Uvod v ekonomsko vedo. Izdala Jugoslovanska knjižgarna v zbirki poljudno znanstvenih spisov »Kosmos«. »Uvod v ekonomsko vedo« predstavlja prvi del piščevih predavanj v narodnem gospodarstvu. Knjiga bo dobrodošla vsem, ki se bavijo z gospodarskimi problemi in vprašanji organizacije sodobnega gospodarstva in njegovih razvojnih tendenc. Cena broširani knjigi je Din 60—, vezani Din 80—.

—k Undset: Kristina Lavransova hči, II. del. Žena. Prevedel Josip Prezelj. Izdala in založila Jugoslovanska knjižgarna v Ljubljani. Leposlovna knjižnica 15. Cena kartonirani knjigi Din 85—, vez. Din 95—. Str. 333.

—k Turgenjev: Lovčevi zapiski, II. del. Iz rusčine preložili + Bogomil Vdovič, Marija Kmetova in Janez Rožencvet. Založila Jugoslovanska knjižgarna v Ljubljani. Ljudska knjižnica 54. Cena broširani knjigi Din 45—, vezani Din 55—. Str. 224.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

KATERA IZMED TOVARISIC NA GORENJSKEM

hoče zamenjati službeno mesto s tovarišico na Stajerskem. Sestrazrednica z eno paralelko. 9 km od žel. postaje, dnevno trikrat avtobusna zveza. Naslov se izve pri upravi.

Cenjene šolske uprave, katere nameravajo napraviti šolske majske izlete v našo belo Ljubljano, naproša

AUTOMATIČNI BUFFET »DAJ-DAM« na Aleksandrovi cesti,

naj ne pozabijo posetiti istega s svojimi malčki, ki postreže z vsem primernim po izredno nizkih cenah od 1 Din do 3 Din.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Vam nudi vedno

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE«

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

šolske zvezke

vsakovrstne, za šolo in domače vaje

šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve

Celotna izdaja zbranih spisov za mladino je izšla

ENGELBERT L. GANGL:

MOJA POT

v 10 knjigah po 10 tiskovnih pol. Cena v platno vezani knjigi je 42 Din, vsej zbirki 320 Din, ali v 12 mesečnih obrokih po 32 Din. — Naročite takoj!

ZAHTEVAJTE PROSPEKT!

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE« V LJUBLJANI
Franciškanska ulica št. 6
Podružnica v Mariboru, Tyrševa ulica št. 44

Gostilna Ražem
Ljubljana
na Žabjaku št. 3

★

Točijo se pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Naročajte pri trdkah, ki inserirajo v našem glasilu!

RESTAVRACIJA NOVI SVET

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 14

Napravite izlet na Bled!

Hotel na blejskem gradu nudi vsakemu izletniku višek zadovoljnosti. Razgled na vso okolico, Julijske Alpe in Karavanke. Poleg tega cene znižane tako, da je omogočen izlet najskromnejšemu izletniku

CENIK	Zajtrk: kava, mleko, čaj, 2 kruha	Din
Kosilo I. vrste: juha, pečenka, 2 priloge, močnata		14—
" II. " juha, govedina, 2 priloge		8—
" III. " juha, 2		5—
Večerja I. vrste: pečenka, solata, desert		8—
" II. " Rižota s solato ali golaž s krompirjem		6—
Okrepčilo: Malinovec ali limonada		2—
Ležišče za osebo s perilom		5—
" " na žimnicah		3—

Pri udeležbi 30 učencev in naročilu I. vrste, dobijo 2 učenca gratis. Na željo tudi vožnja po jezeru za osebo Din 2—

Se priporoča **Uprava HOTELA GRAD — Bled**